

1745.

1. Buderus, Christianus Gallus: De testamentis
episcoporum Scandinaviae
2. Buderus, Christianus Gallus: Notitia juris feudalis
Dano-Norvegici.
3. ^{54.} Beckhardus, Christianus Sues: De jure utendi Conferatio-
nis vel simili remedio suspensio si appellatio
renunciatum est.
4. Engan, Jo. Rudolphus, Ord. jur. Decanus: Program-
ma, quo equum ordinis Johanneici testamenti
factionem sistit ad ... David Lutheri ... Pro-
lationem ... invitatus.
5. Engan, Jo. Rudolphus: Programma: De feudis bur-
gaticis ... Frederici Christiani Siveletii ... in-
jurati disputationi ... praemissum.
6. ^{94.} Enganus, Rudolphus: De furto magno.

1745.

7. Heimbürgius, Jo. Corp., Ord. jur. exdecimus. Programma:
De creditore ad jura tertio cedenda haud obligato . . .
Jo. W. Chelmi Westphaliae. — Praeg. Dissertationi
praemissum . . .
8. Schmidt, Frach. Erdmann: De civitate origine, circ.
latumque systematis exemplo republ. Batavorum
illustratis
9. Walckius, Jo. Guul. Forman: De magistris veterum
Romanorum, qua . . . Iamem Fridericum . . .
pretulatum prosequitur
10. Walckius, Jo. Georgius: De translationibus ministerio
rum in veteri ecclesia.

1746

1. Daries, Frach. Ferrugis: De acquisitione hereditatis ejusque
effectibus secundum jus naturae.
- 2.

1746.

2. Inyan, Jo. Rudolphus, Inrecomodt. Ord. ex Decanus: Pro-
gramma I: 4 De transactione cum laeso invita praesens
criminalis mitigante. Joannis Vanitlis Pein-
hanti . . . inaugurali dissertationi . . . praes-
missum.

3. Engenius, Jo. Rudolphus: De traditione rectoris
ad manus creditoris . . .

4. Gracius, Joannes Andreas: De indifferentia actionum
hominum moralium . . .

5^a = Heimburgius, Jo. Casp: De transactione judiciali
invita. 2 Sect. 1746 = 1749.

6. Hoffmannus, Joannes Andreas: De cura mulierum,
quando licite vel ad commodanda vel legitime praesens
mittere da.

7. Schaumburg, Joann. Gottfr: Ord. jus. ex Decanus: 4 De sectione
debitoris in partes occasione legis decemviralis⁵
dissert et simul Wilhelmii Emethi Sommerichii
dissertationes inaug. . . indicit.

1746.

8. Lorber, Joannes Tacatus: De natura et indole remedii
devolutivi a spellationis in Germania aliisque provinciis
ais

9. Walchius, Christ. Guil. Franciscus: De Ottone Magno Italiae
rege ac Romanorum Imperatore.

10. Walchius, Jo. Simeonus Thomaeus: De vinculis apostolice
Pauli.

DE
I V R E
VTENDI LEVTERATIONIS
VEL SIMILI REMEDIO SVS-
PENSIVO SI ADPELLATIONI
RENVNCIATVM EST
DISSERTATIO IVRIDICA

QVAM
CONSENSV ILLVSTRIS ICTORVM ORDINIS
PRAESIDE
CHRISTIANO HENR. ECKHARDO
PHILOS. ET IVRIVM DOCTORE
ELOQVENT. ET POES. PROF. PVBL. ORDIN.
AD D. XXXI. IVLII CIOIOCC XXXV
PVBLICE DEFENDET
IOANNES CAROLVS SCHATZ
ARGENTORATENSIS.

IENTAE EX OFFICINA RITTERIANA.

VERBODEN TOEGANG
A. DE SIMONIS
RECHTER
DE ZAKEN

CHRISTIANO BERNHARD
JOHANNES CAROLUS

MADE IN OFFICINA KATHELIANA

Q. D. B. V.

DE
I V R E
VTENDI LEVTERATIONIS VEL SI-
MILI REMEDIO SVSPENSIVO SI ADPELLA-
TIONI RENVNCIATVM EST.
DISSERTATIO IVRIDICA.

C A P. I.
DE
VARIIS REMEDIIS IMPVGNANDI SENTEN-
TIAM, EORVMQVE NATVRA AC IN-
DOLE DIVERSA.

S Y N O P S I S.

- §. I. **S**AEPENVERO fit, ut liti-
gantes poenitentia, quod te-
mere factum est, corrigere studeant.
- §. II. Sic adpellationi interpositae mox
renunciant, et remedio, ut vocant,
suspensivo uti volunt. Instituti ra-
tio exponitur.
- §. III. Varia diversi generis remedia
adversus sententiam in iure prodi-
ta sunt.
- §. IIII. Quenam a Romanis inuen-
ta sint?
- §. V. An etiam suspensivis remediis
locum dederint?
- §. VI. Quae hic obici queant, diluun-
tur.
- §. VII. Nullum erat apud Germanos
discrimen inter sententiam ipso iu-
re nullam et iniquam, nec certum
tempus

A

- tempus prouocationibus lege praefinitum.
- §. VIII. Iure germanico prouocandi sententiasque iniquas rescindendi libertas nullis limitibus erat circumscripta.
- §. VIII. Apud Germanos sententia in eodem, in quo lata erat, iudicio impugnari et mutari poterat.
- §. X. Origo remediorum, quae suspensua vocantur, ex iure germanico repetenda est.
- §. XI. Remedia aduersus sententiam quae iure rom. et germanico prodita sunt, vsu fori recepta sunt.
- §. XII. XIII. Remedia suspensua recensentur et explicantur, veluti luteratio.
- §. XIII. Supplicatio.
- §. XV. Reuifio.
- §. XVI. Nullitatis querela.
- §. XVII. Restitutio in integrum.
- §. XVIII. Natura et indoles horum remediorum exponitur.
- §. XVIII. Ex iure rom. est, quod intra decendum haec remedia secundum vsu fori interponi debeant.
- §. XX. Remediorum deuolutiuorum definitio.
- §. XXI. Diuisio remediorum in ordinaria et extraordinaria an hic admitti possit?
- §. XXII. Verum supplicatio ordinarii an extraordinarii remedii loco habenda sit?
- §. XXIII. Cur diuersi generis remedia aduersus sententiam legibus concessa sint?

§. I.

ERSAEPPE, vt in omnibus negotiis, sic quoque in iudiciis vsu venit, vt, quum sibi optime consultum velint, qui litibus distinentur, quid agant, quid consilii capiant, ignorent, et numquam tam prudenter, tam circumspecte de rebus suis constituent, quin parum sibi prospexisse postea experiundo intelligant. Sed quum factum infestum, quantumuis velint, reddere nequeant; in poenitentia facti sibi salutem quaerunt, vt, quae sibi imminere vident, mala auertant, aut plus commodi consequantur, rati, optimum poenitenti portum esse mutationem consilii. Praesertim hoc iis accideret, qui parum propitia iudicis sententia praeter opinionem

nionem oppressi sunt, tanto magis, quanto certius ea magnum in discrimen causam suam adductam arbitrantur. Perculsi itaque hoc veluti fulmine, ne scordiae aut negligentiae poenas luant, et iniqua sententia sibi fraudi sit, interposita statim adpellatione ad superiorem iudicem causae cognitionem transferunt, praecipiti admodum consilio, et mox poenitendo. Etenim quod non sine insigni molestia, summaque difficultate consequi possunt, id longe facilius multoque certius in eodem iudicio alio remedio se impetraturos confidunt, ideoque adpellationi renunciant, et eo, quod sibi magis expedit, remedio vtuntur. At vero, si vt iis, qui in itinere errarunt, sic in foro errorem poenitendo corrigere liceret, felicius esset emendatio temeritatis, et praeclare cum litigantibus ageretur.

§. II.

Etsi vero satius foret nihil agere, nisi subductis ante rationibus, et diligenter animo prouisum perspectumque sit, quid utile, quidue factu opus sit, quam susceptum consilium temere mutare, quia, vt recte iudicat CICERO *Tusc. quaest. cap. XXVII sapientis primum est nihil, quod poenitere possit, facere*: tamen prudentissimus saepe fallitur, et qui plurimum in causis orandis versatus est, sibi nonnumquam ita cauere nequit, quin aliter atque existimauit res eueniat, et ab instituta ratione discedere malit. Multa praeclare dicta sunt ab ISOCRATE, sed nihil verius illis *aduersus Calimachum p. m. 890. πολλά παρα γνώμην ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀποβάινει, καὶ ὅτι τύχη μᾶλλον καὶ τῷ δικαίῳ κέινεται*, multa in iudiciis praeter sententiam eueniunt, planeque fortuna

tuna magis, quam iudicium decernit. Ex quo facile intelligi posse arbitramur, non raro in foro accidere, vt quis adpellationem, quam aduersus iniquam sententiam interposuit, missam faciat, eique renunciet, vt leutationis, vel supplicationis, vel reuisionis, vel simili remedio vti queat, non alio consilio, quam vt errorem magnae sibi fraudi olim futurum, corrigat, et, quod caput rei est, faciliori ac commodiori via ad ius suum perueniat. Venit tunc in controuersiam, an adpellationem cum remedio suspensiuo commutare liceat, id est, an integrum sit, si adpellationi renunciatum sit, leutationis, vel supplicationis, vel aliud remedium eligere: de quo nobis differere quaedam consilium est.

§. III.

Quandoquidem vero litigantes, praecipiti et iniquo iudicio perturbati, omnia timent, et solliciti maxime sunt, quid futurum sit, et quonam vtantur consilio: praeclare commodeque illorum sollicitudini in iudiciis rite sapienterque constitutis consulitur. Etenim pluribus ad rescindendas sententias comparatis remediis locum faciunt, quae vti natura et indole, ita effectu inter se multum differunt, vt ex illis id, quod ex usu maxime pro re nata sit, adhiberi queat. Aliis enim caussa controuersa ad superiorem iudicem transferitur; aliis illud agitur, vt sententia iniqua, ab eodem iudice, a quo lata est, caussa denuo et adcuratius discussa, rescindatur aut emendetur.

§. IIII.

Romani sane, iuris praeclare sapienterque constituendi optimi magistri, varia iam inuenerunt remedia,

dia, in quibus iis, qui a iudicum tribunalibus tristes disceserant, aliquid praesidii esset aduersus sententias, ciuium fortunis inimicas. Etenim non adpellandi solum prouocandique licentiam dederunt iis, qui sententia se laesos conquerebantur, vt in superioris iudicis aequitate perfugium esset, sed etiam beneficium *supplicationis* intra biennium Imperatori, intra decendium vero Praefecto praetorio, qui sacra vice iudicabat, offerendae, indulserunt, quo iniquas sententias e medio tollerent. *L. vn. C. de sentent. Praef. Praet. Nou. CXIX. cap. V.* In promptu quoque erat *restitutio in integrum*, quae aduersus sententiam vel ab ipso principe, vt patet ex *L. III. C. si aduers. rem iudicat.* vel a Praefecto Praetorio peti poterat per *L. vn. §. vlt. D. de offic. praefat. Praet. L. XVII. D. de minor.* Illustre sane exemplum restitutionis aduersus sententiam exstat, in *L. XXXIII. D. de re iudicat.* Quin & aliud remedium iure ciuili iam antiquitus proditum videtur, nempe *reuocationis in duplum*, quo promissa dupli poena, nisi vinceret, qui reuocabat, causa denuo in iudicium reduci potuit, si adpellationi vel restitutioni in integrum non amplius locus fuit, vti praeclare eleganterque more suo ostendit CORNELIVS VAN BYNKERSHOEK in *Obséruat. iur. rom. L. VI. cap. X.* Ab vtraque diuersa fuit *retractatio*, quippe qua concessa precantis argumenta denuo relegebantur, de qua differit NICOL. HIERONYMVS GYNDLINGIVS in *diff. de transmiss. actor. §. XI.*

§. V.

Quamquam vero Romani varia proposuerunt remedia, quibus litigantibus, iniqua sententia oppressis,
 A 3 egre-

egregie confulebatur: talia tamen, quae a viribus rei iudicatae sententiam tantum suspendunt, quaeque *suspensiva remedia*, adpellatione in foro recepta, vocari solent, plane ignorarunt. Nam vti magna apud eos iudiciorum erat auctoritas, ita quoque reipublicae interesse videbatur, sententiarum mutatione eam non imminui aut infringi. Praeclare hoc intellexit IACO-
 BVVS GV'THERIVS de officiis domus augustae L. I. cap. XXVIII. nam quum status, inquit, rebus iudicatis maxime contineatur, iudiciorum perturbationes, rerum iudicatarum infirmitates, ciuitatum afflictarum perditis in rebus extremi exitiorum exitus solent esse. Quae cum accidunt, nemo, quin intelligat, ruere illam rempublicam, et vbi eueniunt, nemo est, qui ullam spem salutis reliquam esse arbitretur. Hinc sententia semel prolata, veluti ex tripode emissum oraculum, nec a iudice, consilium mutante, refigi, nec prouocantium querelis rescindi poterat. FRANC. POLLETVS in historia fori rom. L. V. cap. XVI. CAROLVS BRETVS de ordin. perantiqu. iudicior. ciu. cap. XLI. Ita enim Diui fratres rescripserunt, suam mutare sententiam neminem posse, idque insolitum esse fieri in L. XXV. pr. D. de poenis, id quod paullo planius explicat VLPIANVS in L. LV. D. de re iudicat. Iudex, inquit, posteaquam semel sententiam dixit, postea iudex esse desinit; et hoc iure utimur, ut iudex, qui semel vel phuris vel minoris condemnauit, amplius corrigere sententiam suam non possit. Semel enim male seu bene officio suo functus est. Itaque fieri non poterat, quin omnis licentia murandi et refigendi sententiam esset praecisa, quum, simulatque iudicatum erat, iurisdictio apud Romanos expiraret. ANT. PEREZ in Praelection. in Cod. L. VII. T. XLV. n. 29. 30. §. VI.

§. VI.

At vero supplicationes et restitutiones in integrum apud eundem iudicem interponebantur, iisque sententias iniquas rescisas esse diximus. Sed vide, quaeso, quam acute eas explicuerint veteres iuris antistites, ne a iuris principiis, et veteri iudicii more nimis alienae videantur. Nam qui supplicat, non tam de sententiae iniquitate, qualis suspicio vix cadere potest in singularem Praefecti Praetorio industriam, sapientiam, et exploratam fidem, conqueritur, uti is, qui adpellat, quam ad principis clementiam, tamquam asylum confugit, uti praeclare observauit doctissimus ANTONIVS PEREZ l. c. L. VII. T. XLII. Accedit, quod supplicatio, quum non impediatur executionem, et supplicans iudicatis facere debeat, *auth. quae supplic. C. de precib. Imp. offerend.* suspensiuo effectu fuerit destituta. Restitutio vero in integrum, quae ab ipso Praefecto Praetorio aduersus eius sententiam peti poterat, *erroris potius proprii veniae petitionem, vel aduersarii circumventionis allegationem, quam iniquitatis sententiae querelam, uti adpellatio, continet per L. XVII. D. de minor.* vid. NIC. HIERGVNDLING in *diff. de transmiss. actor. cap. I. §. XI.* Ex quibus satis, opinor, adparet, diligenter postea quoque seruatum esse principium, neque a iudice sententiam corrigi, neque prouocantium querelis, si rei iudicatae vires natae sit, impugnari posse, et Romanos remedia, quae aduersus sententiam apud eundem iudicem interponi poterant, plane ignorasse.

§. VII.

Progredimur ad Germanorum instituta patriosque

que mores, quorum prudentiam atque sinceritatem plures rident, quam perspiciunt, opinionis quodam errore, nihil quod praeclarum, reiue publicae salutare sit, ab vlla alia gente, quam a Romanis constitui potuisse. Sed contra hos definendum tandem est disputare. Quid enim commeruere maiores nostri, vt tam sinistrae de eorum legibus sentiamus, in quibus simplex illa et germana aequitatis, quae aeterna lege, quam ex ipsa arripuimus natura, nititur, effigies ita expressa est, vt eam veluti in speculo intueri liceat? Sic autem habendum est, non habuisse Germanos certum temporis spatium, prouocationibus lege praefinitum, quo elapso sententia pro lege valuerit, nec sententias iniquas ab ipso iure nullis distinxisse, quod non sine insigni eruditionis adparatu ostenderunt vir perillustres, LEOPOLDVS NICOLAVS L. B. AB ENDE in comment. de *fatal. rigore iniqu. cap. V. §. X.* et V. C. GEORG. LVDOVICVS BOEHMER in *diff. de prouocation. iuris german. cap. I. §. III.*

§. VIII.

Videor itaque mihi iam perspicere, liberrimam apud Germanos fuisse adpellandi et rescindendi iudicata potestatem, nec vllis limitibus circumscriptam, aut difficultatibus impeditam. Etenim causarum cognitiones adpellationibus ab inferioribus iudicibus ad superiores deuoluebantur, vt, quae iniuste iudicata essent, rescinderentur, et aequiori sententia emendarentur, et quidem vel ad duces, vel ad comitia, vel ad reges, vt cuiusque reipublicae ratio ferebat, quod variis exemplis comprobarunt IO. GOTTLIEB HEI-
NEC.

NECCIUS in *element. iur. germ. Tom. II. L. III. tit. VIII. §. 291.* et GEORG. LVDOVIC. BOEHMER l. c. *cap. I. §. VI.* Et quod iure romano insolens plane et inauditum erat, litigantibus non solum finita, sed etiam inchoata lite, prouocandi dabatur licentia, si laesos se esse putabant ob citationem aduersae partis a iudice non decretam, aut si lis nimis protraheretur. Ita enim **LEGE WISIGOTHORVM Lib. II. tit. I. §. XXXI.** cautum reperitur: *si coepta iam apud iudicem aut finita, seu apud sacerdotem, siue apud comitem actione causidicorum cum regali iussione occurrerit, is, qui causam iudicare coepit seu finiuit, illis rei gestae redditurus est rationem, qui per regium decretum instituti sunt iudices, quatenus si male iudicasse conuincitur, iuxta leges satisfaciat petitori.*

§. VIII.

Sed nescio, an ex villa re Germanorum prudentia in constituendo iure aequabili magis eluceat, quam ex eo, quod iudices sententiam a se prolatam mutare et corrigere, eandemque in eodem iudicio impugnari paterentur. Quid enim opus est in tot tricis morari, et per ambages fatigare litigantes? Nonne stultum aut insanum eum diceres, qui, quo recta possit via peruenire, eo non nisi per circuitus et longos anfractus contendere velit? Loquantur iam ipsae leges, quae fidem dictis facient. Antiquissimae leges, **SALICA** nimirum et **RIPVARIA**, litigantes ante quam ab iniqua sententia prouocent, iudicem semel iterumque admonere iubent, vt secundum leges iudicet, et aequiorem ferat sententiam. *Lex. Salica T. LX. §. 1. Lex Ripuar. T. LV.* Integrum proinde iudici, bis terue admonito erat, sententiam,

B

causa

causâ adcuratius cognita, aut confirmare aut emendare, et nisi alterutrum fecisset, male iudicatae causae poenam incurrebat. Simile fere institutum WISIGOTHIS placuit, qui legibus sanxerunt, vt *episcopi iudices peruersis iudiciis populos opprimentes paterna pietate commoneant, quo male iudicata meliori emendent sententia.* Leg. Wisigothor. L. II. T. I. XXVIII. XXX. XXXI.

§. X.

Iam vero satis constat, remedia, quibus hodie in foro utimur, ad aequiorem sententiam obtinendam ex patriis moribus legibusque profuxisse, et perperam leuterationis, in Saxoniae foris solemnis, originem ex Romanorum legibus deriuari. Nollem igitur viro doctissimo, GOTTFRID. MASCOVIO excidissent, quae in adnotationibus eius ad *Grauinæ Origin. iur. ciu. L. I. n. CXXV.* leguntur, quae de retractatione sententiae intra decem dies Praefecto Praetorio offerenda dicuntur, vulgo non solent obseruari: etsi inde origo leuterationis peti possit, quam doctores Saxones alias moribus suis acceptam ferunt. Quae enim infelicitas est, vt quae dilucide Germanorum legibus constituta videmus, a Romanis repetantur, quae nihil praesidii in legibus illorum reperiunt, quid? quod illis manifesto repugnant? Neque vero leuteratio solum, sed etiam alia remedia suspensiuâ, quae vsu fori recepta sunt, et vel reuisionis, vel supplicationis, vel restitutionis in integrum nomine veniunt, et ad sententiam in eodem, in quo lata est, iudicio refigendam comparata sunt, vetustissimis Germanorum legibus institutisque suam debent originem, quia a rationibus iuris rom. discrepant, et cum moribus Germ. adpri-

adprime congruunt. vid. illustris HENR. CHRISTIANVS SENCKENBERG in *Anfangs-Gründen der teutschen Rechts-Gelehrsamkeit* p. 195.

§. XI.

Quemadmodum vero ius romanum aequè ac germanicum in iudiciis Germ. regnat, ita quoque remedia utroque iure definita, quibus iis, qui iniqua sententia oppressi sunt, prospicitur, usus fori seruat. Sed iis, quae germanicae sunt originis id, quod plerisque aliis iuribus patriis, accidit, ut tot iuris peregrini laciniis inuoluta sint, ut natiuae indolis imaginem vix referant, et ex quo fonte promanauerint, nemo, nisi qui antiquitatis patriae haud incuriosus est, intelligat.

§. XII.

Varia igitur remedia in promptu sunt, quibus litigantes, si sententia, a iudice lata, laesos se esse arbitrantur, uti possunt, quorum indoles paucis iam exponenda. Vocantur autem consuetudine loquendi in foro recepta alia *suspensiuua*, alia *deuolutiuua*. Negare vero non licet, quod inter omnes usus forensis haud plane imperitos constat, adpellationem quoque sententiam a viribus rei iudicatae suspendere, et in certis modo casibus deuolutiuum tantum effectum habere. SIGISMUNDVS SCACCIA de *appellation. quæst. III.* DAVID MEVIUS *Part. VII. dec. CCXL.* Recte quoque sentiunt, qui vix dari censent remedia ita comparata, ut effectu solum deuolutiuo gaudeant, si a remediis supplicationis et reuisionis, quatenus in summis Imperii iudiciis usu veniunt, discedatur. Vid. vir illustris, IO. GOTTFRIED SCHAVMBURG in *princip. praxeos iurid. iudiciar.*

ciar. L. I. Sect. II. cap. I. §. 4. Sed quum adpellatio nunquam non caussam ad superiorem transferat iudicem: facile patet, hoc nomine eam a remediis, quae sententiam tantum a viribus rei iudicatae suspendunt, recte commodeque distingui.

§. XIII.

Suspensua remedia vocantur, quae contra sententiam in eodem iudicio, in quo lata est, interponuntur, vt caussa denuo cognita illa aut emendetur aut declaretur. Eiusmodi est leuteratio, quae in iudiciis Saxoniciis, aliisque compluribus recepta est, teste BENEDICTO CARPZOVIO in *Process. ciu. Tit. XVII. n. 24.* LVDOVICO GVNTHERO MARTINI in *comment. ad ordinat. process. iudiciar. Saxon. Tit. XXXV. §. 1. n. 4.* Inualuit tamen mos in iudiciis, vt interposita leuteratione sententia noua non ab ipso iudice, qui de caussa cognouit, sed transmissis actis a Ictorum collegio feratur.

§. XIII.

Eadem ratio est supplicationis, quae locum remedii suspensui obtinet, si iudex, a quo sententia lata est, superiori, qui adpellari possit, non subiectus est, aut lis ita comparata, vt eius cognitio ob deficientem summam, quae requiritur, aut ob indolem suam adpellatione ad summa imperii iudicia deuolui nequeat. Quibus in casibus quum ad eundem dirigatur iudicem, facile patet, eam leuterationis loco esse iis in locis, vbi recepta est, adeoque sententiam a viribus rei iudicatae suspendere. ROSBACH in *Process. iudiciar. tit. LXXVI. num. 7.* BARTHOLOM. LEONHARD. SVENDEN-
DOER-

DOERFER in *Process. Fibig.* p. 897. Neque vero ubique locorum supplicatio tamquam remedium suspensivum, sed tantum in terris Brunsvicensibus et Lunenburgensibus obtinet, uti auctor est vir illustris, ESAIAS PUFENDORF in *introduc. in process. civ. Part. IV. cap. II. sect. VI. §. III. sq.* item in Lusatia superiori et inferiori, teste MARTINI in *comment. ad ordinat. process. T. XXXVII. n. 6.* Marchia Brandenburgica, et ducatu Bremensi. vid. LAVTERBACH in *colleg. pract. T. III. p. 1469.*

§. XV,

Sicuti leuteratio in Saxonia, ita in iudiciis Bremensi, Stadeni, et Wisuariensi, aliisque terris, quarum recensum dedit IAC. FRIDERICVS LVDOVICI in *der Einleitung zum Civil-Process cap. XXX. §. XII.* usitata est reuifio, quae, ut recte existimat laudatus SVENDENDOERFER *l. c. cap. II. p. 812.* pro remedio suspensiuo habetur, quatenus in iudiciis inferioribus locum habet, et instar leuterationis est. Nam de reuifione in Camera imperiali usu probata hic non agimus, uti nec supplicatio, quae in senatu imperatorio concedi solet, huc pertinet.

§. XVI.

Sunt praeterea alia remedia, quibus sententiae in eodem iudicio, in quo latae sunt, impugnari possunt, et quae vim suspensiuorum remediorum habent, veluti *restitutio in integrum, et querela nullitatis.* Illa in iudiciis Pomeraniae pro remedio ordinario est, quo sententia coram eodem iudice, a quo lata est, impugnatur, et a viribus rei iudicatae suspenditur. DA-

VID MEVIUS *Part. II. dec. CLII. dec. CCXCVIII. num. 2. P. III. dec. XVIII.* GEORG. MELCHIOR DE LVDOLPH in *commentat. systemat. cameral. p. 305. add. SVENDENDOERFER l. c. p. 899.* Sic quoque eidem in foris Calenbergensibus, Hildesiensibus, Cellenisibus et Guelpherbytanis locum dari testatur vir laudatissimus PVFENDORF in *introduc. in proc. ciu. P. III. Sect. III. cap. III. §. III. sq.* Nec illo remedio prohibetur, qui iam supplicauit, aut leuteravit, eademque eius interponendi ratio est, quae in leuterationis aut supplicationis instantia obseruatur. IDEM *l. c. §. III. et V.*

§. XVII.

Querela nullitatis vnumquemque vti posse, qui sententia laesum se esse arbitratur, notius est, quam vt multis hic probari debeat. Interponi autem illa potest coram iudice inferiori, ita, vt perinde ac alia remedia ad decendii fatale sit restricta. MARTINI *commentar. in ordinat. iudic. T. XXXVIII. n. 18,* sed quum nullitas vel *sanabilis*, vel *insanabilis* sit, de priori hoc intelligendum est. Nec separatim tantum haec nullitatis querela institui, sed etiam cum alio remedio v. g. adpellatione aut supplicatione coniungi potest, vti in senatu imperatorio non nisi coniunctim cum supplicatione proponi debet per *Ordinat. Senat. imp. aul. T. V. §. VII,* quo iure etiam in iudiciis Brunsvicensibus et Lüneburgicis vtuntur. PVFENDORF *l. c. p. 664.* Quamquam vero ob nullitatem, quam vocant, insanabilem querela separatim et intra triginta annos institui potest: satius tamen est intra decendium illam interponi, et cum adpellatione aut alio remedio suspensiuo cumulari,

lari, quia sententiae exsequutio alias non suspenditur. vid. SAM. STRYK in *introduc. ad praxin forens. cap. XXIII. §. 27.* Illud quoque notandum est, in terris electoratus Brunsvico Luneburgici vsu querelae nullitatis remedium restitutionis in integrum excludi, et vtrumque quidem cumulari posse, sed vno electo alterum tolli, vti obseruat PVFENDORF *l.c. cap. V. §. I.*

§. XVIII.

Iam quae horum remediorum sit ratio, et quem in finem illa omnia comparata sint, illud quidem dictu est procliuè. Quod de leuteratione praeclare intelligenterque iudicat LVDOVICVS GVNTHERVS MARTINI in *commentar. ad process. Saxon. T. XXXV. n. 6.* illam repertam esse litium abbreviandarum causa, vt nimirum is, qui iniquo iudicio oppressus est, breuiori via et ab inferiore iudice impetrare possit, quod multis ambagibus et maioribus sumptibus ope adpellationis interpositae a superiore consequi studet, illud sicut verissimum est, ita in omnia alia, quae suspensiuia dicuntur remedia conuenit. Vnde vel hoc argumento satis intelligi potest, non ex romano iure, sed ex Germanorum institutis vetustis illa originem ducere. Quid enim Germanis, libertatis studiosissimis tam odiosum atque intolerabile fuit, quam in iudicando tarditas atque procrastinatio? Quid? quod non aliam ob causam Romanorum mores exercendi iudicia tantopere illis displicuisse videntur, quam quod lites iis ex litibus feri, variisque calumniis sententias extrahi crederent. Idcirco armis potius, quam iure terminari controuersias malebant, vti ex VELLEIO *L. II. histor. cap.*

cap. CXVIII. et FLORO L. IV. cap. XVII. discimus, quod hoc paullo longiorem moram habere videbatur, quam vt aequo id animo ferre possent, et libertati conueniret. Qui autem factum sit, vt tam variis, tamque diuersis nominibus remedia suspensiuā, in foris Germ. recepta, veniant, acute eleganterque exponit GVNDLINGIVS in *dissert. de transmiss. actorum cap. I. §. 14.*

§. XVIII.

Quisquis vero est, qui vno ex remediis supra memoratis vtitur, ex consuetudine fori decendio seruire debet, aut termini fatalis, cuius remedio interponendo praefiniti, rationem habere. vid. NIC. CHRISTOPH. L. B. DE LYNCKER in *comment. de fatalibus §. LXIV.* Quod ex iure romano esse satis liquet ex *Novella XXIII. cap. I.*, quo Iustinianus intra decem dierum spatium appellationem interponendam esse constituit; quod fatale non solum in ius canonicum migravit, sed etiam ab vniuersis Germaniae foris, tamquam diuina constitutum voluntate, receptum esse obseruat perillustris LEOPOLDVS NIC. L. B. AB ENDE *de fatal. rigor. iniqu. pag. 274.*

§. XX.

Sed haecenus de remediis suspensiuis. Nunc videamus de deuolutiuis, quae spectata verbi notione, facile a reliquis internoscuntur. Etenim *deuoluere* nihil aliud notat, quam transferre, quo sensu occurrit in L. XVI. D. de *action. rerum amotar. ad fiscum mariti bonis deuolutis.* Ita quoque VLPIANVS in L. XIII. §. III. D. *quod vi aut clam ait, dominio ad aliquem deuoluto, i. e. trans.*

translato. Hinc quoque *ius deuolutionis*, de quo in iure canonico *tit. X. de suppl. neglig. praelat.* agitur, translatio iuris pro ea vice amissi ob negligentiam in eligendo, conferendo, et prouidendo in superiorem vocatur. Vid. illustris **IUSTVS HENNING. BOEHMER** in *iur. ecclesiast. protestant. Vol. I. p. 410.* Proinde meo quidem iudicio recte sciteque *remedia deuolutiua* illa dicuntur, quibus *disceptatio causae, apud inferiorem iudicem tractatae, ad superiorem transfertur.* Quemadmodum vero instantia constitui dicitur vsus forensis peritis, quando causae cognitio vltior ab inferiore iudice ad superiorem transfertur, vti scienter docuit eximium quondam academiae nostrae, iam Marburgensis decus, **IO. GEORGIUS ESTOR** in *diff. de iure primi fori s. benefic. primae instant. non restricte posthac praefiniendo §. XLII. et LII,* ita non inepte forsitan *remedia deuolutiua* vocaueris, quibus *interpositis, noua constituitur instantia.* Nec quisquam moueri debet, quod instantia vulgo etiam dicitur, si quis remedio leutationis, vel reuisionis, vel supplicationis, vel querelae nullitatis vtatur. Perperam enim hoc fieri, et indoctum pragmaticorum vulgus ita loqui iam dudum ab aliis est adnotatum. Vid. **IOAN. HENRICVS** nobilis dominus **DE BERGER** in *oeconomia iuris L. IV. T. I. §. II.* Simulatque vero causae cognitio ad superiorem iudicem translata est, inferiori iuris dicendi potestatem ademptam esse necessè est: quod proprium est adpellationis, quae idcirco pro remedio deuolutiuo merito habetur, licet suspensiuo quoque effectu, vti supra diximus, non destituatur.

C

§. XXI.

§. XXI.

Porro remedia, quibus sententiae impugnari possunt, vulgo in *ordinaria* et *extraordinaria* diuidunt. Nimirum *ordinaria* vocant, quae legibus cuiusuis provinciae prodita, vel moribus recepta sunt, eoque effectu praedita, vt sententiam a viribus rei iudicatae suspendant. Quum vero remedia suspensiuua antequam sententia in rem iudicatam transeat, interponenda sint; ita illa, quae post rem iudicatam institui possunt, eoque comparata sunt, vt sententia, causa denuo discussa, ob causam in lege probatas rescindatur, *extraordinaria* adpellantur. Vid. vir illustris, IO. GOTTFRIED SCHAVMBURG in *principiis praxeos iurid. iudiciar. L. I. Sect. II. cap. I. §. 8.* Sed vix est, vt hac diuisione hoc loco utamur. Remedia enim, quae explicauimus, *ordinaria* sunt iis in locis, in quibus illa obtinere diximus, et omnia intra decendum ante quam res sit iudicata interponi debent. Et si restitutio in integrum remedium *extraordinarium* dicitur, vt tradunt HERM. VVLTEIUS de *iudiciis L. IV. cap. VI.* DAVID MEVIUS *Part. I. decis. 138. part. VII. dec. 271.* NIC. CHRISTOPH. L. B. DE LYNCKER de *grauamine extraiudiciali cap. VIII. §. 35. et 37.* tunc illa intelligitur, quae ex iure praetorio profecta, aut constitutionibus principum inducta est. Mirum est turbari et confundi ea, quae inter se nimium quantum differunt. Restitutio enim in integrum vera et proprie dicta, siue a Praetore inuenta, siue ab Imperatoribus concessa sit, difficulter impetratur, et noua argumenta grauesque requirit causas per *L. XXXI. et XXXV. D. de re iudicat.* Et, vt ex *L. XVIII. §. III. D. de minor.* constat aduersus sententiam nemo nisi

nisi Princeps, aut, qui eius vice sacra iudicabat, praefectus Praetorio restitutionem in integrum concedere poterat. Nemo igitur est, quin intelligat, restitutionem in integrum quatenus post rem iudicatam admittitur, et extraordinarium remedium vocatur, ab ea, quae loco suspensivi remedii est in quibusdam iudiciis, mirum in modum discrepare.

§. XXX.

Sed an supplicatio remedium extraordinarium recte dicatur, quod non pauci adfirmant, illud quoque nunc disquirendum videtur. Fuerit supplicatio olim in senatu imperatoriae aulae remedium extraordinarium, quum vel plane non, vel difficulter admodum illi locus daretur, et in mero Caesaris arbitrio positum esset: attamen hodie in supremo illo imperii iudicio ordinarium et iure comprobatum esse inter omnes constat. *Ordinat. Senat. Caes. aul. Tit. V. §. VII. Instrument. Pac. Westphal. T. V. art. XX. §. LV.* Quamquam vero in senatu aulae imperatoriae splendidissimo supplicatio ordinarii remedii loco sit: tamen in iudiciis principum Germ. illam extraordinarii remedii nomine venire contendit vir illustris, ESAIAS PVFENDORF in *introduc. in process. civ. Part. IV. Sect. VI. cap. II. §. 2.* Ego equidem non inficior tum demum obtinere supplicationem, quum adpellandi facultas praecisa est propter ea quod aut summa, quae requiritur, deficiat, aut quod ipsa causae indoles adpellationem respuat. Quin lubens concedo, supplicationis vsu adpellationem excludi, quod variae constitutiones de re iudiciaria latae loquuntur. Si quis hoc casu supplicationem remedium

dium extraordinarium dicere malit, per me liceat, nolo cum quoquam hac de re magnopere altercari. At quum vsus fori etiam in inferioribus iudiciis remedium supplicationis ferat, quamuis causa sit adpellabilis, ita, vt aditus nihilo secius ad adpellationem pateat: non possum, quin illud in ordinariorum magis, quam extraordinariorum numero habendum esse existimem. Neque enim, meo quidem iudicio, supplicatio extraordinarium remedium recte dici potest, nisi ea post rem iudicatam ob errorem, negligentiam, vel aduersarii circumuentionem petatur latae sententiae emendatio, quod suo suffragio comprobant ROSBACH in *process. ciu. tit. LXXVI. n. 17.* et SVENDEN-DOERFER in *process. Fibig. p. 897.* Ita quoque adpellationem, quam remedium ordinarium esse nemo dubitat, extraordinarium vocat LYNCKER de *grauam. extraiudic. cap. III. Part. II. §. 1.* eamque negat locum habere, si ordinarium competat, quod ita vult intelligi, si grauamen apud eundem iudicem emendari queat.

§. XXIII.

Satis, opinor, demonstrasse mihi videor, non vnus esse generis remedia, quae iure nostro prodita sunt, et ad refigendam sententiam, minus aequam, a litigantibus adhiberi possunt. Alia enim in eodem iudicio, in quo sententia lata est, institui possunt, quod minori fit dispendio, nec moram adeo longam habet: alia vero sine magno periculo et adparatu explicari nequeunt, quae eo comparata sunt, vt superior iudex rescindat aut corrigat sententiam, vbi mul-
tae

tae sane molestiae litigantibus sunt deuorandae. Vix opus est moneri, sponte enim liquet, non omnia remedia suspensiuu ubique, sed alibi alia usu obtinere. Sic ubi leuteratio loco remedii suspensiuu habetur, ibi exulat supplicationis beneficium. At nullum facile reperies iudicium in Germ. bene constitutum, quod non vnum ex illis remediis suspensiuis, quae recensuimus lege adprobata et constitutum sequatur. Nihil profecto eum videre, et parum acutum esse oportet, qui non in litigantium vtilitatem hoc statutum esse intelligat. Quae enim alia eius rei ratio esse potest, quum diuersi generis remedia aduersus sententias legibus conceduntur, quam vt litigantibus eo remedio, quod sibi maxime conducere putent, ad id, quod volunt, citius consequendum, experiri liceat?

C A P. II.

DE

VSV REMEDII VNIVS ALIA NON EXCLVDENTE ET DE RENVNCIATIONE ADPELLATIONIS.

- §. XXIII. **A**N electione et usu vnus remedii alterum excludatur?
- §. XXV. An ab actionibus ad remedia aduersus sententias argumentum duci possit ad regulam hanc probandam?
- §. XXVI. Aliae huius sententiae rationes examinantur.
- §. XXVII. Regulam hanc in remediis aduersus sententiam non valere ex ipsa eorum indole probatur.
- §. XXVIII. Renunciatio adpellationis iure permessa est. Quid illa sit declaratur.
- §. XXVIII. Renunciatio haec fit post latam sententiam. An adpellationi ante quam haec orta sit, renunciare liceat?
- §. XXX. Quid tacita adpellationis renunciatio? eius definitio illustratur.
- §. XXXI. An adpellationi renunciare censetur, qui in diuersa causa a iudice inferiore auxilium peti?
- §. XXXII. Nonnullae tacitae adpellationis species recensentur.
- §. XXXIII. Si adpellans a iudice inferiori petit, vt sententiam iniquam corrigat, et grauamen remoueat, tunc adpellationi renunciasse videtur.
- §. XXXIII. Adpellatione deserta, tacite eidem renunciatum censetur.
- §. XXXV. Quando adpellationi renunciare liceat?
- §. XXXVI. Si adpellationi renunciatum est, sententia transiit in rem indicatam.
- §. XXXVII. Adpellationis renunciatio non excludit remedia suspensiuas, veluti leuiteratignis, supplicationis, aut reuisionis.

§. XXIII.

VENIMVS iam ad quaestionem, an, si ex diuersis remediis, quae ad impugnandam sententiam comparata sunt, vnum electum vel vsurpatum fit, altero vti non liceat, quae paullo adcuratius est explicanda. Qua in re primo obseruandum est, in diuersa

uersa abire doctores pragmaticos, et multum intelligendo facere, vt nihil intelligant. Quod vulgo in philosophorum scholis iactari solet, vnus positionem esse alterius exclusionem, illud hic quoque valere contendunt. Etenim in remediis, quae per vices surrogari solent, seu *alternatiuis*, vt loquuntur, fas esse negant, si vnum electum sit, postea, omisso illo, ad aliud conuolare. Ita sane rationes subduxit DAVID MEVIUS *Part. IV. decis. CCCLXXXIX*, et, quod mireris, hanc in sententiam argumento vtitur *L. X. §. V. D. de iure dot.* Nollem vero vir eximius tam manifeste abuteretur lege, et obtorto quasi collo illam raperet ad id probandum, quod inde probari nequit. Quid enim illa species, quae in citata lege tractatur, similitudinis habet cum hac quaestione, vt argumentum ab illa duci possit ad hanc decidendam? Nimirum electio marito permittitur, si res in dotem datae aestimatae fuerint, vt aut res, aut pretium earum restituat, praesertim, si ita conuenerit. Iam scire velim, quo pacto ex huius legis sententia colligi possit, electione et vsu vnus remedii alterum excludi.

§. XXV.

Scio complures leges proferri ad probandam illam sententiam, vno si quis vsus sit remedio ex diuersis, quae ad impugnandam sententiam comparatae sunt, altero vti non licere. Quum enim omnis iureconsulti cognitio fere ab exemplis pendeat, et nisi legis auctoritate confirmetur, sententia fuilis et inanis habeatur: magnopere cauent, ne sine lege loqui videantur. Sed id quoque scio, eas omnes tantum huic sententiae prodesse, quantum illis, qui vita functi sunt, naenias. Vt ecce

VLPIA-

VLPIANVS in *L. XLIII. D. de regulis iur.* hanc ponit regulam: *quoties concurrunt plures actiones eiusdem rei nomine, vna quis experiri debet.* Iam vnus quisque intelligit VLPIANVM de cumulatione et variatione actionum loqui, quae recte non permittitur, quoniam certa esse debet eius, qui in iudicio agit, intentio. Vid. IACOBVS GOTHOFREDVS in *comment. in regulas iur. pag. 218.* Sed quomodo certa esse potest, si quis pluribus experitur? Vnde vna electa, altera tollitur; si plures actiones ad eundem finem comparatae sunt, et electiue, vt aiunt, concurrunt. Sic contra furem nemo potest vti conditione furtiua, et simul rei vindicatione, eo quod vtraque res petitur. *L. I. D. de condit. furtiua L. XXIII. pr. D. de rei vindicat. §. ult. I. de obligat. quae ex delict. nascunt.* At vero si quis rei persequutoria egerit et obtinuerit, non prohibetur poenam persequi vel mere poenali, vt actione furti, *§. V. I. de oblig. quae ex delict. nasc.* vel mixta actione. Nam quum ad diuersa hae tendant actiones, non potest alia aliam absorbere. Sed de concursu actionum plura disputare nihil attinet, quod satis argumentum hoc exsequuti sunt IO. BRUNNEMANNVS de *concurf. et cumulat. action. Sect. II. cap. II. §. 4. sq.* et illustris IVSTVS HENNING. BOEHMERVS de *action. Sect. III. §. VIII.* Vti vero ad eandem regulam pertinet *L. IX. §. II. D. de tributor. action.* quippe qua cautum est, vt ne quis ex vna atque eadem causa actione tributoria et de peculio experiat: ita facile adparet parum apte et concinne, quod de actionibus constitutum est, ad remedia, quibus sententias impugnandi ius est, proferri. Ecquis nescit aliam esse actionum rationem, ac reme-

remediorum, quae ad rescindendas sententias inique latas comparata sunt? Et quis dubitet illa defensionis habere speciem? Atqui nemo prohibetur etiam alia uti defensione, uti *VLPIANVS* in eadem illa *L. XLIII. pr. D. de regul. iur.* loquitur. Quae quum ita sint, mirari subit, in his ipsis legibus sententiae huius praesidium laudatum *MEVIUM* sibi reperisse videri. Postquam enim illas in medium adduxit, *ideo*, inquit, *vbi per supplicationem petitur sententiae correctio postea appellare non licebit, nisi ex statuto vel consuetudine alio post aliud vti permittitur. Part. V. decis. X.*

§. XXVI.

Quamquam vero plerique hanc sequuntur sententiam: aliam tamen alii eius reddunt rationem. Aiunt nimirum quoties extraordinarium remedium electum sit, ad ordinarium recursum interclusum esse. Sic adpellationem remedium esse ordinarium contendunt; supplicationem vero extraordinarium, et si quis supplicationem interposuerit, eum non posse adpellationis adhibere remedium, nec adpellatione semel electa ad supplicationem procedere. *DE LYNCKER de grauam. extraiudic. p. 794.* Est quidem supplicatio loco adpellationis recepta, quod propterea supplicatur, quia adpellare non licet. Vnde recte colligitur, postquam supplicationis remedium adhibitum est, adpellationi locum non relinqui. Quemadmodum vero supplicatio tum adpellationis vicem obtinet: ita tacitam adpellationis renunciationem continet, si in causa adpellabili adhibeatur. *PVFENDORF l. c. Part. IV. Sect. VI. cap. II. §. 5.* Ita vero in iudiciis superioribus
D
obtinere

obtinet. Nam in inferiori iudicio si quis supplicationis remedio usus sit, nihil impedit, quo minus postea appellare possit. DE LYNCKER *l. c. p. 804. n. 3.*

§. XXVII.

Quae hactenus disputauimus, ea satis ostendunt, minus recte doctores pragmaticos regula supra proposita uti ad quaestionem hanc decidendam. Nam uti illa tantum valet in eiusmodi remediis, quorum eadem est ratio: ita fallit in eiusmodi remediis, quae ad diuersum finem sunt comparata. Remedia autem, quae ad rescindendas sententias, inique latas, adhiberi in foro possunt, distincta esse, et ad diuersum finem comparata, quis est, qui negat? Ex quo consequi videtur, ut qui adpellationem interposuit, non prohibeatur supplicationis, leutationis, vel simili remedio uti. Ita sane rationes subduxit ANDR. GAILIVS *I. Obs. CXXXV. n. 4.* quum adpellationis et nullitatis diuersa remedia esse pronunciat, ideoque vnus remotione alterum remedium non tolli; quod MYNSINGERVS *Centur. II. Obs. LXXVII.* et GEORG. MELCHIOR DE LVDOLPH in *commentat. systemat. de process. cameral. p. 194.*, aliique suo suffragio comprobant. Quin in remediis pluribus, quae successiua et surrogatiua sunt inprimis aduersus sententias, regulam dictam locum habere disertis verbis negat laudatus LYNCKER *Resolut. CLXXIX.*

§. XXVIII.

Non tam durae sunt leges, ut nihil indulgeant adfectibus hominum, nullamque imbecillitatis humanae rationem habeant: quod tantum adest, ut sollicitudini illorum

illorum variis modis prospiciant. Ita sane permittunt, vt errorem poenitentia litigantes corrigant, siquidem is, qui adpellauit, licentiam habet arbitrium suum commutandi. *L. XXVIII. Cod. de adpellation. siquis libellos adpellatorios ingesserit, sciat se habere licentiam arbitrium commutandi, et suos libellos recuperandi, ne iustae poenitudinis humanitas amputetur.* Et quidni poenitentiae locus sit, quum iuri in sui commodum constituto quilibet renunciare possit? Renunciat autem adpellationi, qui declarat, quod beneficio adpellationis, ad quod conuolauerat, amplius vti volit.

§. XXVIII.

Primo itaque satis constat, renunciationem, de qua iam loquimur, fieri debere, postquam lata est sententia, quamuis aliquis etiam ante litem ortam prouocationi renunciare queat. Nam si quis ante sententiam professus fuerit, se a iudice non prouocaturum, indubitate prouocandi auxilium perdidit, vt ait *VLPIANVS* in *L. II. §. II. D. a quib. adpell. non liceat.* Possumt etiam partes, scriptura interueniente, pacisci, ne quis adpellationis vtatur beneficio: nec opus est, vt hoc lite iam mota fiat, vt contendit *BARTHOL. LEONH. SVENDENDOERFER* in *Processu Fibigiano* p. 879, cui non sufficere videtur renunciatio, quae ante litem inchoatam facta est. Sed vt *L. V. §. ult. C. de tempor. adpellat.* generatim loquitur: ita nemini dubium est, quin valeat pactum, quo adpellationi renunciatum est, siue id ante litem inchoatam, siue postea initum sit. Num vero is, qui sententia se staturum promisit, prouocationis remedio renunciasset censendus sit, non satis

expeditum videtur. Sunt enim, qui existimant eum, qui sententiae se pariturum promissit, eandem quoque non impugnaturum esse promississe, ideoque adpellationi renunciassse. BACHOVIVS *ad Treutlerum Vol. II. D. 33. th. 2.* Quis vero tanta erit stultitia, vt sententiam iniustam aequo ferat animo? Quod quum temere non sit credendum: rectius alii non renunciassse censent prouocationi, nec eius remedio vti eum prohiberi, qui sententia se staturum pollicitus est: siquidem ea conditione promississe videtur, si nulla iniquitate sententia laboret. Vid. GABRIEL SCHWEDER in *disp. de renunciat. appellat. §. XXII.*

§. XXX.

Quoniam vero regulariter ante sententiam nemo solet adpellare per *L. VII. C. quos adpellat. non recip. cap. LIX. X. de adpellat.* ea species, qua ante prouocationi quis renunciat, quam his orta est, minus commode huc refertur, ideoque illam pluribus exponere nihil attinet. Quae vero post sententiam fit renunciatio adpellationis, ea in *expressam* et *tacitam* dispesci solet. Prior autem species quum satis explorata sit, et per se intelligatur, nulla eget explicatione; eoque magis altera consideranda, quo plures eius species in disceptationem veniunt, quae difficiles saepe explicatus habent. *Tacita* autem adpellationis renunciatio vocatur, quae ex facto adpellationi contrario et sententiae conformi colligitur. *cap. LIV. X. de adpellat. cap. XXV. X. de restibus.* DAVID MEVIVS *Part. II. decis. CLXXVIII.* Vnde tacite adpellationi renunciare censetur, qui id agit, vt iudicis ad quem iurisdictio excludatur. Nam quum interpo-

sita

sita adpellatione iuris dicendi potestas ad iudicem superiorem transferatur, consequens est, vt adpellationi renunciatum sit, si iudici a quo disceptatio causae principalis postliminio quasi restituatur. Recte quidem alii adpellationis renunciationem ex factis colligunt, quae ad sententiae adprobationem spectant, vti GABRIEL SCHWEDER *de renunciat. adpellat.* §. XVII. At qui a iudice inferiore petit, vt grauamen remoueat, et ipse sententiam corrigat, is, tametsi adpellationi renunciat, sententiam ab eo latam non adprobat, sed aequiorem ab illo impetrare cupit. Quae quum ita sint, rectius forsan arbitramur tacitam adpellationis renunciationem praesumi, si exclusa iudicis superioris iurisdictione in causa, in qua adpellatum erat, iudicis a quo forum denuo agnoscat.

§. XXXI.

Itaque adpellationi renunciare non intelligitur, qui iudicem inferiorem adit, inque diuersa causa ab eo auxilium petit, MEVIVS *Part. I. decis. CCXLVIII.* Neque enim ex eo, quod appellans coram iudice inferiori comparuit statim adpellationis renunciatio colligenda est, nisi ab eo petat, vt ius in causa, in qua adpellatum est, dicat. Ea quoque, quae simul licent iudici a quo pendente adpellatione, et quae ad faciliorem adpellationis exitum comparata sunt, si rogentur, non continent adpellationis renunciationem.

§. XXXII.

Variae sunt species tacitae adpellationis, quae satis copiose a doctoribus explicantur. vid. LAVTERBACH in *Collegio Pandect. L. XLIX. T. I. §. XVII.* SCHWEDER in

in diff. de renunciat. adpellat. §. XVII. seq. Sic tacite adpellationi renunciatur, si dilatio ad soluendum petatur, L. V. C. de re iudicat. si super iudicato transigatur, L. XL. §. 1. D. de pactis, aut adpellans iusiurandum iudiciale aduersario deferat, L. XII. §. III. C. de rebus credit. quas, quum ab instituto nostro sint nimis alienae, nihil necesse est hac oratione comprehendendi.

§. XXXIII.

Pluris refert, vt de illa specie videamus, si adpellans a iudice inferiore petit, vt grauamen remoueat. Quamquam vero is in sententia lata non adquiescit: satis tamen adpellationis renunciatio exinde adparet, quod a iudice superiori recessit. Quoties enim causa e superiori iudicio, ad quod per adpellationem delata erat, ad inferioris iudicis subsellia denuo retrahitur; toties adpellationis inducitur renunciatio. (§. XXX.) *Remissio*, inquit GAILIVS *Obs. I. n. 131. causae ad iudicem a quo superioris remittentis iurisdictionem fuit.* Nec mouere quemquam debet ratio, quam reddit SIGISMVNDVS SCACCIA de adpellation qu. XVII. n. 21. quod comparitio coram iudice inferiore pro reuocatione grauaminis impetranda ad eundem finem, ad quem spectat adpellatio, tendat. Multum enim interest, vtrum superior, an inferior iudex latam sententiam emendet, et, si posterius fit, perspicuum est, iudicis superioris iurisdictionem excludi, atque adeo adpellationi renunciatum esse. Vid. IAC. BLVMIVS in *process. cameral. T. XLIII. num. 19.* MEVIVS *Part. VII. decis. 93.* et SAM. STRYK *introduc. in prax. forens. cap. XXIII. §. XII.*

§. XXXIII.

§. XXXIII.

Quemadmodum adpellationi interponendae, introducendae, prosequendaeque tempora certa ac stata praefinita sunt, et forma lege vel consuetudine praescripta: ita facile vnusquisque intelligit, tacite illum adpellationi renunciare, qui tempora statuta praeterlabi patitur, aut formam, lege praescriptam, negligit, et v. g. intra triginta dies apostolos a iudice a quo petere intermittit. Quid enim aliud est desertio adpellationis, quam tacita adpellationis renunciatio, quae ex praeterlapsis adpellantis culpa temporibus, aliisque actibus, cum adpellatione pugnantibus, iuris auctoritate colligitur, uti egregie ostendit vir illustris, IO. CASP. HEIMBURG in progr. *de iudice adpellat. post introduct. desert.* vid. cap. III. X. *de adpellat.* CASPAR ZIEGLER diff. *de desertion. adpellat.* §. 15. IAC. BLYMIVS in *process. cam.* T. LV. §. 2. 3. sq. Neglectis enim fatalibus perinde habetur, ac si ab initio minime esset prouocatum, et paria censentur non esse adpellatum, et adpellationem esse desertam. MEVIVS *Part. I. dec. XI. n. 5. Part. VII. dec. 53. n. 3.*

§. XXXV.

Nemo igitur prohibetur adpellationi renunciare; sed quando leges hanc facultatem cuiilibet concedunt, simul cauent, ne hoc cuiquam fraudi sit, aut ius quaesitum alteri interuertatur. Et hoc sane aequitatis ratio vel maxime postulat. Itaque adpellatio omiti potest, postquam interposita est, etiamsi altera pars contradicat, si citatio nondum est emissã. CARPZOV *Part. I. Conf. XVIII. §. 8.* Quemadmodum vero adpellatio legitime introducta beneficium commune est, adeo,

adeo, vt adpellatus illi adhaerere possit: ita inuito illo adpellans, qui pinguiorem forsā sententiam obtinere potest, adpellationi renunciare nequit. Vid. illustris IVSTVS HENNING. BOEHMER in *iur. ecclesiast. protest. Tom. I. L. II. T. XXVIII. §. 35.* Qui intempestive adpellationem misam facit, in expensas termini condemnatur. At si appellans de renunciatione adpellatum ante terminum certiozem fecerit, nec hic in termino adpellationi inhaeserit, tunc expensas restituere non tenetur. THOMAS HAYMIVS de *stilo curiae L. VIII. T. XIX. §. 4.*

§. XXXVI.

Quod adpellatione deferra iuris est, vt sententia in rem iudicatam transeat, idem quoque obtinet, si eidem renunciatum est. MEVIUS *P. VI. dec. 378. n. 1.* Quum enim, quoties hoc fit, perinde habeatur ac si non esset prouocatum, facile patet, rei iudicatae vires sententiam obtinere, si adpellationi renunciatum est. SCHWEDER de *renunciat. adpellat. §. XXVIII.*

§. XXXVII.

Quod si plura alicui remedia competunt, quorum diuersa est ratio ac natura, misso vno, alterum repudiatum non censetur. (§. XXVII.) SCACCIA *qu. XVII. lim. 2. n. 125.* Ex quo sequitur, vt adpellationis renunciatio alia remedia v. g. leuterationis, nullitatis, supplicationis, reuisionis, restitutionis in integrum non excludat. SCHWEDER *l. c. §. XXIII.* Accedit, quod stricte renunciatio sit interpretanda, ideoque, si adpellationi renunciatum est, hoc proferri nequit ad alia remedia, quibus sententiae impugnari possunt, et de quibus non est cogitatum.

CAP. III.

C A P. III.

DE

IVRE VTENDI LEVTERATIONIS VEL SIMILI REMEDIO SVSPENSIVO, SI ADPELLATIONI RENVNCIATVM EST.

- §. XXXVIII. **N**ON satis commo-
dam semper adpel-
lationem litigantium rationibus esse
probatnr.
- §. XXXVIII. An temere semper ad-
pellasse videatur, qui adpellationi
renunciat?
- §. XXX. et XXXI. Remedia, qui-
bus in eodem, in quo lata est, iudi-
cio sententia impugnari potest, ex
iure germ. orta cur maiori olim vsu
in foris germ. frequentata sint?
- §. XXXII. In cunctis Germ. iudiciis
locus datur remediis suspensiuis:
vnde facultatem litigantibus dari
colligitur, quocunq; velint, remedio
vtendi.
- §. XXXIII. Ergo etiam remedio
suspensiuo, si adpellationi renun-
ciauerint.
- §. XXXIII. et XXXV. Quod ple-
nius argumentis probatur.
- §. XXXVI. Iure communi partibus
permittitur, vt, si adpellationi re-
nuncient, coram inferiori iudice re-
uisionis remedio vtantur.
- §. XXXVII. Quid vsus fori Saxonici
ferat exponitur.
- §. XXXVIII. Iudici datur facultas
adpellationem cum leuiteratione
commutandi. Constitutionis huius
ratio.
- §. XXXVIII. Multo satius est, liti-
gantium hoc relinqui arbitrio.
- §. L. Conclusio dissertationis.

§. XXXVIII.

SED concludamus aliquando rationem, summamque
colligamus. Nimirum verissimum est, quod elegan-
ter ait **VLP IANVS** in *L. I. pr. D. de adpellat. senten-
tias bene latas nonnumquam in peius reformari, nec semper
melius pronunciari ab eo, qui nouissimus fert sententiam.*
Quod si animo probe secum reputarent litigantes, quis
non futurum esse credat, vt facile se a temere adpellandi

E

libidine

libidine reuocari patiantur, nec a sententia, nisi subductis rite rationibus omnibus, prouocent. Tametsi enim adpellationis auxilium adprime salutare est, et innocentiae praesidium merito habetur: tamen saepenumero accidit, vt illud plus incommodi, quam vtilitatis adferat. Quantum impensarum requiritur, quantum molestiae deorandum est, quot ferendi sumtus, vt meliorem a superiori iudice sententiam impetres? Quid vero victoria, exhaustis bonis, omni paene fortuna collapsa prodest? praesertim, si tantae non sint prouocantis opes, vt sine maximo incommodo pecunia, ad trahendum bellum forense necessaria, carere possit. Nonne consultius est, qualicumque lucro tam intolerabilem moram, tantasque molestias redimere, et in sententia, a priori iudice lata, dum non nimis iniqua aut damnosa sit, adquiscere? At si sapientis est prudentia corrigere errorem, et mutare consilium, praepostere susceptum, quidni libere vtamur remedio, quod liberaliter leges concedunt, vt poenitentia rebus nostris, si commodum sit, consulamus? (§. XXVIII.)

§. XXXVIII.

Iam occurrendum est eorum errori, qui temerariae et calumniosae prouocationis suspicionem in eum cadere existimant, qui prouocationi suae renunciat. Quam male enim illi ratiocinentur, ex eo facile quisque intelligit, quod poenitentia per se numquam malam causam arguit. Satis quidem constat, temere et per calumniam plures adpellare, ideoque fieri facile potest, vt prouocationi renunciet, qui causae bonitati non satis confidit, ne maiorem ferat iacturam, aut grauiores impuden-

pudentiae poenas luat. Annon vero odio litis, aut verecundia potius, quam quod desperatam clamorantemque suam causam esse putat, eo adduci quis potest, ut prouocationem suam misam faciat? Quod si verum est, quis, quaeso, temere hunc adpellasse dicat, aut tam iniquus erit, ut ex poenitentia malam eius causam fuisse colligat?

§. XXXX.

Quamquam vero pleraque, quae ad litigandi rationem et ordinem pertinent, vsusque fori seruat, ex iure canonico et ciuili in fora nostra promanarunt: nemo tamen ignorat, varia rei iudiciariae instituta, quae adhuc obtinent, ex antiquis Germanorum moribus esse deriuanda. Audiamus iurisconsultum magnae in foro auctoritatis, SAMVELEM STRYKIVM, qui in *usu modern. ad tit. de iurisdic. §. I. postquam*, inquit, *in Germaniam penetrarunt iura romana, non mutata est iuris diffionis inter Germanos receptae facies, sed potius retenta, et quae illi deesse videbantur, ex iure romano tantum petita.* Iam vero supra obseruatum est, non adpellandi solum licentiam, sed facultatem etiam sententiam in eodem iudicio impugnandi Germanos litigantibus dedisse, vnde manarunt remedia, quae vocant, suspensiuua, quae pro corrigenda sententia coram eodem iudice poterant interponi. Nam vti partes iudicem admonere poterant, ut sententiam, noua litis disceptatione suscepta, emendaret: ita quoque integrum iudici erat sententiam mutare, si ipsi causa prius non satis adcurate videretur iudicata.

§. XXXXI.

Atque haec remedia tanto maiori vsu apud Germanos frequentabantur, quanto grauior adpellationis erat molestia, et longiores eius ambages, a quibus vt quisque erat prudentior, ita maxime abhorrebat. Neque enim multis tantum difficultatibus impedita erat adpellandi ratio, vt patet ex *Iur. Prouinc. Sax. Lib. II. art. XII. Iur. prouinc. Sueu. cap. CVI. §. II*, sed etiam cum tantis sumtibus coniuncta, vt paucorum facultates illis sufficerent. Ex quo sane maxime verisimile fit, facilliori atque commodiori magis via quemque ad ius suum peruenire maluisse, quam tam molestum et tortuosum iter ingredi, et interposito in eodem iudicio remedio, aequiorem sententiam impetrare studuisse, praesertim quum multam iudici, vti adpellans, is, qui tali vsus erat remedio, priori sententia confirmata, exsoluere non cogeret. Vid. illustr. HENRICVS CHRISTIANVS SENCKENBERG in den *Anfangs-Gründen der Teutschen gemeinen Rechts-Gelehrsamkeit* pag. 219.

§. XXXXII.

Quid igitur mirum, in quouis fere Germaniae iudicio locum eiusmodi dari remedio, quo litigantes sententiam in eadem instantia, in qua lata est, impugnare possunt, vt caussa denuo cognita refigatur, aliaque legibus magis congrua feratur. Etenim supra iam obseruauimus illud modo leutationis, modo supplicationis, modo reuisionis, modo restitutionis in integrum nomine venire, aliquando beneficium transmissionis actorum, modo remedium extraordinarium vocari. Atqui vero ex illis omnibus, aut ego vehementer fallor, aut cullibet

bet pronum ad intelligendum est, facultatem litigantibus dari adhibendi, quodcunque velint, quodque ad finiendam minori sumtu causam aptissimum esse putent, remedium. Quod ni ita esset, quorsum quaeso, diuersi generis remedia legibus de re iudiciaria latis sunt comparata?

§. XXXXIII.

Nihil igitur obstat, quo minus is, qui interpositae contra sententiam adpellationi renunciauit, leuerationis, vel supplicationis, vel reuisionis, vel alio remedio vtatur, vt grauamen, quod per sententiam ipsi illatum est, remoueatur. Nec obuerti potest, electione vnus remedii alterum tolli, quippe quod in illis tantum remediis valere ostendimus, quorum eadem est ratio. Et quis libertate consilium mutandi litigantibus interdictum patet, quum leges illis licentiam eligendi remedium concedant, eamque nullis limitibus circumferbant.

§. XXXXIII.

Sed vt luculentius adpareat, neque nouam, neque forensi formulae contrariam esse sententiam nostram, aliis vtamur argumentis. Nimirum inter omnes constat, integrum cuiuis esse interpositae adpellationi intra decendum renunciare, et intra idem temporis interualum alium iudicem, si commodum videatur, adpellare, vt ad eum causae cognitio transferatur. *L. XXVIII. C. de adpellat. illustris IO. GEORG. ESTOR Anfangs-Gründe des gemein. und Reichs-Process. §. 1174.* Quod si adpellanti licet a priori iudice, ad quem prouocauerat, recedere, causamque ad alium plane iudicem per adpellationem deuoluere, quid prohibet, quo minus quis leu-
E 3
tera-

terationis vel simili remedio suspensiuo vtatur, qui adpellationi renunciauit?

§. XXXXV.

Porro supra obseruatum est, defertionem adpellationis esse tacitam adpellationis renunciationem. Quemadmodum vero vna iuris consultorum, quorum magna est in foro auctoritas, sententia est, deferta licet adpellatione, remedio nullitatis locum esse: REINHARDVS BACHOV ad *Treutler. Vol. II. disp. fin. th. ult.* MARTINI *comment. ad process. T. XXXVIII. n. 40.* ita nemo dubitat, quin si expresse adpellationi renunciatum sit, leutationis, vel supplicationis, vel reuisionis remedium eligi queat. Quin electa adpellatione, et iterum dimissa, remedium nullitatis adhibere licet teste LYNCKERO in *Resolut. n. CLXXIX.*

§. XXXXVI.

Quamuis vero iure communi iudex adpellationem inuitis partibus cum alio remedio impugnandi sententiam commutare non possit; partibus tamen concedi solet, vt, si renuncient adpellationi, eamque misfam faciant, reuisionis, si velint, remedio coram inferiori iudice vtantur. GAILIUS *Obs. I. 153. n. 1.* illustris ESTOR in *Anfangs-Gründen des gemein. und Reichs-Process. §. 982.*

§. XXXXVII.

Sed operae pretium fuerit, quid vsus fori Saxonici ferat, paucis exponere. Inter alia, quae bene sapienterque de litigandi ratione legibus in Saxonia constituta sunt, illud notatu maxime dignum videtur, quod iudici facultas datur adpellationem cum leutatione commutandi. Etenim SVENDENDOERFER in *process. Fibi-*
giano

giano p. 881. et p. 892. appellatio, inquit, a iudice ad quem resolu potest in leutationem, quod tamen iudici a quo non permittitur ex mandato electoris de ann. CIO IDC LXX. add. IO. HENRICVS NOBIL. DOM. DE BERGER oeconomia iuris L. IV. T. XXVIII. §. II. n. 1. Quod si sit, causae cognitio ad inferiorem iudicem remitti debet, vti docet vir illustris, ESAIAS PVFENDORF in introduct. in process. ciu. Part. IV. cap. I. Sect. I. §. 18.

§. XXXXVIII.

In iudicis ergo superioris arbitrio positum est, vtrum permittere velit, vt alio sententiam impugnandi remedio pro adpellatione, qua antea vsi erant, in iudicio inferiori litigantes sibi consulant, nec ne, cuius rei ratio non longe arcesfenda est. Cauere enim, ne lites fiant immortales, omnique studio prouidere, vt quam primum illae, et quam minima fieri potest litigantium molestia, leuioribusque sumtibus finiantur, cuius, quaeso, est, quam iudicis? Ex quo consequitur, vt quem comodissimum putet litigandi modum, viamque expeditissimam, qua ad finem causa perduci possit, eam litigantibus praescribere queat, et remedio vtilissimo, factoque maxime adcommodato locum dare. ANDREAS GAILIUS *Obseru. I. 61. n. 1.* Recte proinde MEVIUS *Part. VII. decis. CCLXXI.* ait, *quando iudex videt ex illo remedio, quod inuentatur, parti non esse consultum, at ex alio, quod intenditur, idem imperrandum, ne lites multiplicet, statim debet huius rationem habere, quatenus per acta licet.*

§. XXXXVIII.

Quanto vero melius cum litigantibus ageretur, fi eorum permitteretur arbitrio, vtrum hoc iure, legibus
con-

concesso, vti malint, et missa adpellatione ad iudicem inferiorem redire. Sane reipublicae et iustitiae quam maxime interesse videtur, vt aut nihil, aut quam minimum hic iudicium relinquatur arbitrio. Nam quum plus commodi iudices capiant, si lites protrahantur, quam cito terminentur, quis credat iudicem, qui ad rem forte iusto attentior est, tam facilem fore, vt adpellantem ad aliud impugnandi remedium in iudicio inferiori admittat, eoque remittat? Et quid opus est permisu iudicis superioris, vt litigantes hoc vtantur iure, si leges illis liberam agendi facultem indulgeant, nec hoc in iudicis tantum arbitrium conferant?

§. L.

Iam dudum praestantissimi quique viri in emendanda iudiciorum nostrorum formula, et profliganda potissimum molesta illa et insidiosa litium diuturnitate operam suam collocarunt: nondum ramen illi malo inuentum est remedium, quod non ciuium modo fortunae euertit, sed in ipsam etiam rempublicam redundat. Quot quot vero recte intelligenterque hac de re iudicant, vix labem illam iurisprudentiae elui possentiant, nisi vetusta iuris forique disciplina aliqua ex parte reuocetur. Quod qua ratione commode fieri possit, si forte hac qualicunque disputatione ostensum sit: non plane inanem, aut iuris prudentiae inutilem laborem nos suscepisse arbitramur.

ADPENDICVLA.

QVAE disputata sunt a nobis, ea illustrari quodam modo possunt sententia ab illustri ICTorum Ienen-
sium ordine mense Septembri an. MDCC XXXXI
lata, quam non incommodum erit huc adscribere. Ita
vero iudicatum est.

Ob wohl der Appellation halben, welche Beklagter wi-
der die Auflage und Resolution act. n. 34. a. an das Vicariats-
Gericht oder das Kayserliche Cammer-Gericht, vor Notarien
und Zeugen act. n. 36. a. eingewandt hat, es scheinen
dürfte, daß hierüber nicht erkandt werden könne, ange-
hen ausfindigen Rechtens wäre, daß der Unter-Richter so
bald eine Berufung wider ihn erhoben worden, alles Erkändt-
nisses sich zu enthalten habe, weil die Appellation ihm die
Hände binder, wenn gleich der Ober-Richter die Appella-
tions-Processe noch nicht erkandt, und noch keine inhibito-
riales ergeben lassen, LAVTERBACH in colleg. theor.
pract. L. 49. tit. 7. §. 1. p. 1399. Bevorab durch die Appel-
lation die Sache an den Ober-Richter lediglich gelanget,
CARPZOV resp. 72. n. 23. zugeschweigen, daß die Beru-
fung ein beyden Theilen gemeines Mittel worden, demnach
ohne des Appellaten Einwilligung Appellant der Appellation
nicht entsagen können, L. 28. C. de appellat. ibique BRVN-

F

NEMANN.

NEMANN. n. 3. p. 910. MYNSINGER cent. 2. Obs. 21. p. 86. BOEHMER Vol. 2. Part. I. conf. 429. n. 3. so dann zwar der Ober-Richter eine Appellation in ein anders remedium suspensuum verwandeln könne, gleichwohl dieses der Unter-Richter zu thun sich nicht ermächtigen dürfe, quia semel electa appellatione ad supplicationem procedere non licet, L. B. DE LYNCKER de grauam. extraiudic. cap. 9. Part. 2. §. 10. n. 4. p. 794. MEY. Part. 1. dec. 180. et remedia, quae ad impugnandam sententiam tendunt, alternatiue competunt, LYNCKER l. c. n. 5.

Dennoch aber und dieweil: Was die von Beklagten und Prouocanten wider das Decret act. n. 34. a. erhobene Appellation an das Cammer- oder Vicariat-Gericht, anlangt, der Appellant dieser wider des Gegentheils Willen um so mehr entsagen kan, je deutlicher aus den Acten, und zwar n. 36. b. sich veroffenbahret, daß Appellat solthaner Appellation widersprochen hat, welchenfalls dem Appellanten seiner erhobenen Berufung sich zu begeben frey stehet, MEY. Part. 6. dec. 191. n. 3. wenn es zumahl einen Beybescheid, wie allhier, betrifft, Idem l. c. THOENNIKER aduocat. prud. in foro ciuili Part. 2. sect. 1. n. 44. p. 352. auch die Appellation noch nicht eingeführet ist, solchemnach Appellant wieder davon abgeben darf, LAVTERBACH l. c.

L. 49. tit. 7. §. 7. p. 1404. etc.

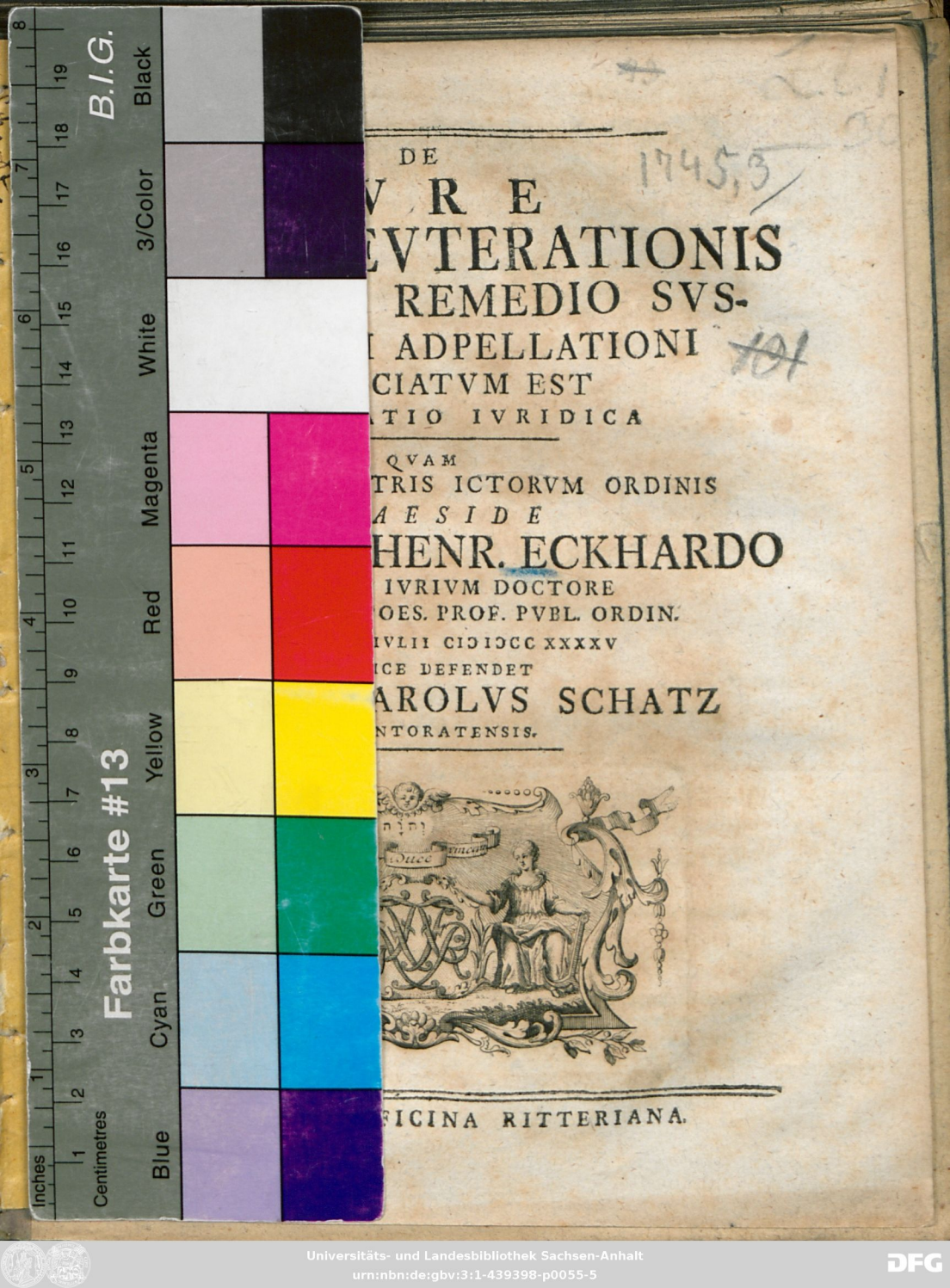

ULB Halle
005 360 803

3

B.I.G.

Black

3/Color

White

Magenta

Red

Yellow

Green

Cyan

Blue

Farbkarte #13

inches

Centimetres

DE
V R E
EVTERATIONIS
REMEDIO SVS-
ADPELLATIONI
CIATVM EST
TIO IVRIDICA

1745,3

~~101~~

QVAM
TRIS ICTORVM ORDINIS
A E S I D E
HENR. ECKHARDO
IVRIVM DOCTORE
MOES. PROF. PVBL. ORDIN.
IVLII CIO IOCC XXXV
ICE DEFENDET
CAROLVS SCHATZ
NTORATENSIS.

FIGINA RITTERIANA.